

Nieuwsbrief Nieuw Bibliotheekwerk

nr. 9, jaargang 7, september 2007

Uitgave: 8 PSO's en NvD. Redactie: Wim Keizer, tel. 023 – 5546387, e-mail wkeizer@soobbozh.nl

---

Van de redactie

VOB, IPO en VNG kwamen met een tienpuntenplan. Is het uit te voeren zonder *vijfpuntenplan*?

Is Bol.com beter dan Zoek&boek? Lees in dit nummer de ervaringen van **André Brouwer** en stel de vraag wat de bedoeling van de bibliotheekvernieuwing was en is.

In het vorige nummer van de Nieuwsbrief bekeek ik "De bibliotheek anders bekeken" anders. Anders bekijken van *anders bekeken* kun je natuurlijk ook weer anders bekijken. En ook dat anders bekijken van *anders bekeken anders bekeken* kun je weer anders bekijken.

Wim Keizer
10 september 2007

Drents Netwerk Bibliotheken opgericht; PBc → Biblionet

Op 21 september wordt het *Drents Netwerk Bibliotheken (DNB)* opgericht, waarschijnlijk in de vorm van een vereniging van de 12 in Drenthe bestaande bibliotheekstichtingen (één per gemeente). De besturen van de 12 basisbibliotheken zijn vertegenwoordigd in het algemeen bestuur van het DNB. De Stichting *PBc Drenthe* wordt omgevormd tot Stichting *Biblionet Drenthe*. Biblionet Drenthe voert de directie en het werkgeverschap over 10 van de 12 Drentse bibliotheken. Alleen de bibliotheken van Assen en Hoogeveen zijn zelf werkgever en hebben een eigen directie.

Het algemeen bestuur (de besturenraad genoemd) van het DNB bestaat, als gezegd, uit de besturen van de 12 bibliotheekstichtingen. De besturenraad wordt gefaciliteerd met een onafhankelijk voorzitter (te leveren door de provincie) en een secretariaat (te leveren door Biblionet).

De besturenraad heeft tevens de functie van Raad van Advies van Biblionet.

Dagelijks bestuur is PDO

Het DNB krijgt ook een dagelijks bestuur, dat tevens de functie van Provinciaal Directieoverleg (PDO) heeft. Het bestaat uit de directeuren van de 2 zelfstandige bibliotheken en de RvB-voorzitter van Biblionet, geadviseerd door het RvB-lid Bibliotheken van Biblionet. Er is ook een ambtelijk secretaris. Het PDO is aanspreekpunt van en voor de provincie en de VOB.

Naast advisering over de prestaties van Biblionet, krijgt het DNB een opdrachtgevende rol betreffende specifieke vernieuwingsprojecten, voortvloeiend uit de OCW-gelden voor bibliotheekvernieuwing. Biblionet Drenthe is in het netwerk de leverancier van de gezamenlijke bibliotheekproducten en adviseur van het DNB.

Autonomie en samenwerking

De Drentse netwerkaanpak beoogt recht te doen aan het culturele ondernemerschap en de autonomie op lokaal niveau maar ook aan de efficiencyvoordelen op het vlak van kwaliteit en kostenbesparing door samenwerking. Het continueren van de reeds intensieve samenwerking wordt noodzakelijk geacht. Bij de samenwerking in het nieuwe DNB wordt recht gedaan aan de positie van zowel de 10 bibliotheken met werknemers van Biblionet als de 2 bibliotheken met eigen werkgeverschap.

De provincie is de primaire opdrachtgever van Biblionet voor facilitaire en innovatieve dienstverlening, op basis van de reguliere provinciale subsidie. Het DNB adviseert over de prestatieovereenkomst tussen provincie en Biblionet.

Drie onderdelen

Biblionet krijgt drie onderdelen:

- een *cluster* van tien teams die, elk onder leiding van een bibliotheekmanager en in

opdracht van de lokale besturen, de bibliotheken in tien Drentse gemeenten exploiteren;

- het *innovatiecentrum* van waaruit vernieuwingsprojecten worden uitgevoerd, in opdracht van het DNB. Het innovatiecentrum kent een beperkte vaste bezetting en neemt in omvang toe of af naarmate er meer of minder projectteams worden samengesteld, mede gefinancierd vanuit de vernieuwingsgelden.
- het *facilitair bedrijf* van waaruit alle ondersteunende, infrastructurele en logistieke diensten worden geleverd, gegroepeerd in een basis- en een pluspakket. Bij de aansturing en inrichting van dit cluster heeft behoud en verhoging van de in de afgelopen jaren opgebouwde efficiency en kwaliteit de hoogste prioriteit. Nadat de samenstelling van basis- en pluspakket is bepaald binnen het DNB, worden bilateraal tussen de lokale bibliotheekstichtingen en Biblionet Drenthe de desbetreffende overeenkomsten van dienstverlening afgesloten. Voor het basispakket zijn dit 3-jarige overeenkomsten; voor het pluspakket gaat het om 1-jarige overeenkomsten.

Zelfstandige managers

De Raad van Bestuur (RvB) van Biblionet is eindverantwoordelijk voor het behalen van de met de lokale besturen in het DNB overeengekomen doelen. Voorts is de RvB verantwoordelijk voor het functioneren van de bibliotheekmedewerkers behorend bij Biblionet Drenthe, waarbij de bibliotheekmanagers zelfstandig invulling geven aan het lokale bibliotheekbeleid. Daarnaast werken de bibliotheekmanagers onder regie van Biblionet Drenthe samen op de beleids-terreinen Meerjarige strategie, Marketingstrategie, Personeelbeleid, Collectiebeleid en Innovatie (incl. ICT). Ook de bibliotheken van Assen en Hoogeveen participeren in deze samenwerking.

Driehoofdige Raad van Bestuur

Biblionet krijgt een driehoofdige Raad van Bestuur (RvB). De RvB legt verantwoording af aan een Raad van Toezicht (commissarissen). De verantwoordelijkheden binnen de RvB zijn duidelijk belegd: er is een RvB-voorzitter, een RvB-lid Bibliotheken en een RvB-lid Facilitair Bedrijf. Er is bewust gekozen voor een apart RvB-lid Bibliotheken om te voorkomen dat degene die de

10 bibliotheken aanstuurt die het werkgeverschap en de directievoering bij Biblionet hebben belegd dezelfde persoon is als degene die eindverantwoordelijk is voor Biblionet (en dus overeenkomsten bibliotheek/Biblionet tekent).

Er is een leidinggevende laag in het facilitair bedrijf geschrapt. Binnen de begroting is er ruimte gecreëerd voor het innovatiecentrum met de aanstelling van een HR-manager en een marketingmanager voor het netwerk.

Task force

De Drentse constructie is op basis van eerdere rapporten uitgewerkt door een *task force* onder voorzitterschap van **Pieter Laban** van het Procesbureau. In de task force zaten verder de provincie, de bibliotheken Assen, Hoogeveen en Meppel en de PBC.

VNG en GS Overijssel protesteren tegen verschuiving peildatum

De afdeling Overijssel van de VNG en GS van Overijssel hebben in een brief aan minister **Plasterk** van OCW geprotesteerd tegen de verschuiving van de peildatum voor de bepaling of een gemeente meer of minder dan 30.000 inwoners heeft.

Zoals ik naar aanleiding van andere protesten eerder schreef (o.a. augustusnummer), is voor toekenning van gelden van de beëindigde *Ondersteuningsregeling Basisbibliotheken* via het Gemeentefonds aan gemeenten met minder dan 30.000 inwoners voor 1 januari 2007 als peildatum gekozen in plaats van 1 januari 2003.

40% minder geld

In Overijssel zijn heel veel gemeenten heringedeeld tussen 1 januari 2003 en 1 januari 2006. Een aantal daarvan kwam boven de 30.000 inwoners uit. Daardoor wordt er aan Overijsselse (voormalige) 30-min-gemeenten straks via het gemeentefonds bijna € 200.000 minder uitgekeerd dan via de Ondersteuningsregeling. Dat is ruim 40% minder. "Wij kunnen ons niet voorstellen dat het uw bedoeling is geweest dat een systeemwijziging in de uitkeringssystematiek zou leiden tot een vermindering van ruim 40%", aldus VNG-Overijssel en GS.

Commentaar

Vijfpuntenplan nodig voor uitvoering tienpuntenplan

De combinatie VOB/IPO/VNG heeft er in een *Manifest* aan de Kamercommissie voor OCW op gewezen dat er bovenop de bestaande € 20 miljoen aan OCW-gelden € 111 miljoen extra nodig is. Dit blijkt uit twee nog niet nader genoemde onderzoeken.

De auteurs wijzen op resultaten van de bibliotheekvernieuwing, maar merken op dat het zaak is nu dóór te pakken. "Veel is ten goede veranderd, toch is er meer geld nodig om de vernieuwing verder te kunnen uitwerken en de winst volledig te kunnen verzilveren".

Er is een *tienpuntenplan* opgesteld dat er in het kort zo uitziet:

1. *Een lagere drempel* (voldoende vestigingen, ruimere openingstijden);
2. *Spin in het culturele en sociale web*;
3. *Meedoen aan de samenleving* (participatie burgers bevorderen);
4. *Versterken kenniseconomie* (media-wijsheid bevorderen; leesbevordering; bestrijding laaggeletterdheid);
5. *De bibliotheek als ontmoetingsplek* (leefbaarheid en sociale cohesie bevorderen);
6. *Doelgroepen- en marketingbeleid* (voortzetten en uitbreiden);
7. *Eigentijdse collecties* (zowel op papier als digitaal op peil houden en ontwikkelen);
8. *Betrouwbare digitale bibliotheek* (profilieren als vindplaats van betrouwbare en objectieve informatie);
9. *Gezamenlijke producten en diensten* (stelsel versterken);
10. *Innovatie en overdracht* (innovatie stimuleren en coördineren).

Natuurlijk moet je in zo'n manifest waarin je meer geld vraagt niet klagen over wat er nog *minder succesvol* is verlopen en wat dus nog de nodige aandacht vergt, zonder dat het veel geld hoeft te kosten.

Maar we kunnen niet om de realiteit heen.

Daarom mijn volgende *vijfpuntenplan*:

1. Op basis van een helder beredeneerde visie *focussen op kerntaken*. (Aanpak van het door de Raad voor Cultuur geschetste beeld van een VOB met "een uitgebreid beleidsprogramma zonder focus of

prioritering". VOB-uitvoering naar de provinciale netwerken, niet door *tenders* uit te schrijven, maar door benoeming van netwerktaken);

2. De naam *Openbare Bibliotheek* overal vol trots op de gevel en één gemeenschappelijk logo. (Het woord basisbibliotheek doet toch heel erg denken aan goedkope, treurige supermarkten. Het woord Openbare Bibliotheek is een geuzennaam, een programma, een filosofie. Op alle stadsplattegronden staat nog het oude logo - belangrijk voor de herkenbaarheid. Kies een nieuw, gezamenlijk logo);
3. *Minder werkgevers* in plaats van meer werkgevers. (De basisbibliotheekvorming heeft veroorzaakt dat er in de bibliotheekbranche meer werkgevers zijn gekomen in plaats van minder. Behalve in Groningen, Drenthe en Overijssel droegen en dragen PBC's overal hun bestaande werkgeverschap over aan basisbibliotheken. Hierdoor neemt de versnippering toe, in plaats van af. Een *gezamenlijk HRM-beleid* wordt moeilijker);
4. Noem de PSO's weer *PBC's* en geef ze ook in de praktijk een *duidelijke positie* in het netwerk – wettelijk hebben ze deze positie al. (De PBC's hadden en hebben een belangrijke inhoudelijke en faciliterende, ondersteunende rol. De provincies - de regisseurs van de bibliotheekvernieuwing - subsidiëren de PBC's voor de uitvoering van het provinciale bibliotheekbeleid, met inbreng van de PDO'en);
5. De VOB-ledenvergadering moet aantoonbaar het *hoogste, besluitvormende orgaan* in de bibliotheekbranche zijn. (Het VOB-bureau heeft de indruk gewekt samen met het Procesbureau en OCW over de hoofden van de VOB-leden heen aan beleidsbeïnvloeding van gemeenten en provincies te doen).

WK

Opinie A. Brouwer

Een dagje naar de bibliotheek: *column* over bibliotheekvernieuwing

Na een carrière van bibliobus- tot communicatiemedewerker bij een provinciale bibliotheekcentrale (PSO moet je tegenwoordig zeggen) heb ik nu al weer enkele

jaren mijn eigen verslag- en tekstbureau. Mijn vertrek viel ongeveer samen met het rapport van de stuurgroep-Meijer. Hoe het sindsdien verder is gegaan met de bibliotheekvernieuwing kan ik aardig volgen, want sinds twee jaar bevinden zich twee provinciale directieoverleggen van bibliotheekdirecteuren (PDO'en moet je tegenwoordig zeggen) onder mijn gewaardeerde clientèle. Tijdens het notuleren van de bestuursvergaderingen zie ik alle task forces en marsrouteplannen voorbij komen.

Warm hart voor bibliotheken

Na mijn vertrek uit de bibliotheekbranche heb ik een abonnement genomen bij een bibliotheek. Eerlijk gezegd kom ik daar maar weinig. Mijn behoefte aan praktische informatie bevredig ik meestal via Google. Op negen van mijn tien vragen vind ik binnen de minuut het antwoord. Literatuur haal ik in de boekhandel waar de uitbaatster zelf achter de toonbank (front office moet je tegenwoordig zeggen) haar nieuwe literaire ontdekkingen met liefde met me deelt. Toch maak ik elk jaar weer met plezier mijn abonnementsgeld over omdat ik bibliotheken een warm hart toedraag. Net zoals ik ook met genoeg doneer aan instanties als het dierenasiel of 'Artsen zonder grenzen', zonder dat ik nu veel van hun diensten gebruik maak.

Literaire fietsroute

Onlangs leek daar verandering in te komen. Van een PSO kreeg ik de mooie opdracht tot het ontwerpen van een literaire fietsroute langs de strandbibliotheken. Een uitgelezen kans om de banden met de bibliotheek weer eens flink aan te halen. Dat de bibliotheek in de tussentijd veranderd was had ik al wel begrepen. De nadruk lag minder op boeken omdat de bibliotheek vooral 'een belevenis' was geworden. Het leuke meisje met wie ik graag over literatuur praatte had inmiddels taken op de achtergrond gekregen (in de back office moet je tegenwoordig zeggen). Dus nooit meer kwinkslagen over *Het Bureau* (ik bedoel maar), *Het grote baggerboek* (bij de Koninklijke zijn we niet zo fijnbesnaard) of *De helaasheid der dingen* (God schiep de dag en wij slepen ons er doorheen). In plaats daarvan snelle medewerkers die erg handig zijn met de computer, maar vaak geen idee hebben wat ze intikken (U wilt een boek over gedichten maken geschreven door drs. Heinz P. Polzer?).

Nauwelijks tot niet verkrijgbaar

Toch schrok ik nog. Klassieke werken bleken nauwelijks tot niet meer in de bibliotheek verkrijgbaar of te leveren. De gedichten van J.C. Bloem (1887-1966) leverden een dialoog op die in een komisch toneelstuk niet zou misstaan.

Medewerker: Die hebben we niet meer.

Ik: Waarom niet?

Medewerker: Er is geen vraag naar.

Ik: Hoezo, ik vraag er toch naar?

Nu lijkt het op zich een valide argument dat een bibliotheek zich richt op vraag en aanbod, maar in de beleidsnota's die ik bij de PDO'en langs zie komen staat toch heel wat anders. Daar gaat het steeds over 'het bevorderen van de cultuurparticipatie door alle burgers'.

Ook de schitterende verhalenbundel *Op Scheveningen* was inmiddels afgeschreven en dat gold ook voor de klassieker *Een dagje naar het strand* (door zowel Polanski als Van Gogh verfilmd). Maar zo zei de medewerker: "dat is helemaal niet erg, want we vormen tegenwoordig een netwerk met andere bibliotheken, dus het is niet nodig om al die boeken zelf te hebben."

Het leek alsof ik mezelf terughoorde in mijn rol van bibliobusmedewerker. Ook ik zei destijds dat de collectie veel groter was dan in de bus aanwezig: een argument dat niet veel indruk maakte op de bibliotheken die de bibliobus (het product bibliobus moet je tegenwoordig zeggen) afnamen en al helemaal niet op de lezers.

De praktijk van het netwerk bleek echter weerbarstiger. De gedichten van Bloem kwamen helemaal niet, omdat het exemplaar dat gereserveerd was gestolen bleek te zijn (hoezo geen vraag naar?). *Op Scheveningen* arriveerde evenmin, maar dan zonder opgaaf van reden. *Een dagje naar het strand* kwam binnen de week, maar dat was dankzij de persoonlijke bemoeienis van een ex-collega met wie ik menig uurtje in de bibliobus had doorgebracht.

Bij Bol.com wel verkrijgbaar

Teleurgesteld zocht ik mijn heil elders. Deze teleurstelling sloeg al gauw om in tevredenheid. De verzamelde gedichten van Bloem stonden gewoon in het assortiment van Bol.com: een organisatie die cultuurparticipatie niet op haar site heeft staan, maar wel de slogan 'voor 14.00 uur besteld, de volgende dag in huis'. Een belofte die zij keurig waarmaakte. Ook diverse

andere boeken die ik nodig had vond ik de volgende dag in mijn postbus. In het eerste antiquariaat dat ik binnenliep (Kok in Amsterdam) kon ik voor € 4,95 de trotse eigenaar worden van *Op Scheveningen*.

Zonder pardon afgeschreven

Nu staan in een column de dingen altijd wat scherper geformuleerd en de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat ik ook menig boek wel via de bibliotheek geleverd kreeg. Ook kreeg ik diverse goede tips van bibliothecarissen (maar die moesten dan wel eerst uit hun back office worden gehaald). Maar mijn ervaring was toch dat je voor literatuur en een goed gesprek daarover niet in de eerste plaats in de bibliotheek moet zijn. Klassieke werken worden zonder pardon afgeschreven. Nu hoor ik u al zeggen dat de bibliotheek geen bewaarfunctie heeft, maar als bibliotheken boeken niet meer bewaren (en leveren!) wie dan nog wel? (Ja, Bol.com!). En bibliotheken deinzen er ook niet voor terug mensen die van toeten nog blazen weten een functie in het inlichtingenwerk te geven. U denkt misschien dat ik overdrijf, maar ter illustratie dan nog maar een anekdote (en er zijn er meer!). In een grote bibliotheek vraag ik aan de medewerker achter het inlichtingenbureau of ik even het laatste nummer van het *Bibliotheekblad* in mag zien. Reactie van deze inlichtingenfunctionaris (met nauwelijks verholen ergernis over zoveel 'domheid'): "Ja, maar hoe heet dat bibliotheekblad dan?"

Advies: deskundigen in front office

Mijn advies aan bibliotheekvernieuwers: profileer je als het centrum van cultuur en vooral literatuur en promoot dit bij het publiek door enthousiaste en vooral ter zake kundige medewerkers in de front office te zetten. The bieb, the place to be voor het boek.

Twee tastbare resultaten

Voorlopig zie ik als buitenstaander nog maar twee tastbare resultaten van de bibliotheekvernieuwing: het succes van de Strandbibliotheek en de aanstaande teloorgang van de bibliobus.

André Brouwer

Auteur werkte van 1989 tot 2002 bij een PSO en heeft nu een eigen tekst- en verslagbureau, zie www.brouwervanteksten.com.

Reactie H. Sikkema op " 'De bibliotheek anders bekeken' anders bekeken"

Bij digitalisering onderscheid maken tussen doel en middel

Beste Wim,

Met zeer veel genoegen en instemming las ik in de *NNB* van augustus 2007 jouw beoordeling van de preek getiteld *De bibliotheek anders bekeken 2* van de zielenherders van de (orthodoxe, vrijzinnige?) VOB-gemeente te Den Haag. Een gedegen preek bestaat trouwens – zo werd mij vroeger door mijn vader voorgehouden – uit drie (i.p.v. vier) punten met een tussenzang tussen het tweede en derde punt.

Goed, vier i.p.v. drie punten ('denkpatronen van verandering') dan maar. De formulering en legitimering daarvan komen volgens de opstellers van de nota voort uit 'de ontwikkelingen in de samenleving'. De notitie nog eens lezend kom ik overigens tot de conclusie dat slechts één ontwikkeling – niet de minst belangrijke voor de bibliotheeksector – ten grondslag heeft gelegen aan de noodzaak om te gaan denken in die nieuwe patronen, nl. (proef ik enige angst?) de digitalisering van de samenleving, i.c. van informatie en de informatievoorziening.

Relativering

Jij relativeert in jouw beschouwing de gevolgen van deze ontwikkeling: de core business van de bibliotheek blijft voor jou het beschikbaar stellen van boeken, het is voor jou de vraag of het aantal mensen dat producerend actief wil zijn op internet blijft groeien en jij denkt dat de meeste mensen niet bezig zijn 'met zich open te stellen voor anderen', met 'sociale processen tussen mensen' en met het 'zich organiseren in netwerken waarin bewustwordingsprocessen worden gestimuleerd'. Voor jou is de variëteit aan opvattingen na de intrede van internet niet anders dan daarvoor en hebben mensen geen behoefte aan een nieuwe autoriteit die positie kiest op het gebied van betekenisgeving. Ook hierover ben ik het met jou eens; wat jouw constatering betreft dat de mensheid geen behoefte heeft aan een autoriteit betekenisgeving, daar ben ik nog niet zo zeker van (al hoop ik vurig dat jij gelijk hebt).

Worstelen met digitalisering

Dit alles laat onverlet dat we van die digitalisering best veel te duchten hebben. En de veronderstelde angst hiervoor bij de auteurs van *De bibliotheek anders bekeken* is voor veel collega's reëel. Op z'n minst worstelt iedereen met de consequenties en mogelijkheden ervan voor 'het vak'.

Voor mij worden die echter wel een stuk duidelijker als ik het onderscheid maak tussen digitalisering als doel en als middel. Digitalisering van wat dan ook is geen doel op zich, voor mij in ieder geval niet met betrekking tot de dienstverlening van de bibliotheek. Ik bedoel hiermee te zeggen dat een aantal digitale ontwikkelingen, opvattingen, inzichten van vandaag de dag heel goed door juist bibliotheken toegepast en geïmplementeerd kunnen (onder de vlag van bibliotheek.nl al hadden moeten?) worden. En waarvan ik denk dat ze toch op de eerder genoemde, door jou gerelativeerde zaken invloed kunnen hebben in die zin dat mensen er in de virtuele en fysieke bibliotheek in toenemende mate gebruik van maken.

Nee, burgers gaan de raadsstukken en -verslagen van hun gemeente niet opeens lezen omdat ze in digitale vorm beschikbaar komen, maar door toepassing - als middel - van bijv. enkele hieronder te noemen digitale ontwikkelingen en mogelijkheden, kunnen we wel de betrokkenheid van de inwoners van het werkgebied, gebruikers en leden bij 'hun' bibliotheek vergroten en door het aanbieden van nieuwe, door de voortschrijdende digitalisering mogelijk gemaakte (gemaks)diensten ook nieuwe klanten aan ons binden, ook omdat ze het individueel benaderen van (potentiële) klanten mogelijk maakt:

Succes Zoek&boek

- Het boek *The long tail; how endless choice is creating unlimited demand* van **Chris Anderson** deed meteen bij verschijnen en zeker na een reactie van **Michiel Laan** van de Centrale Discotheek Rotterdam op het artikel hieraan gewijd in het *NRC Handelsblad* van 7 november 2006 al veel opgeld in de bibliotheekwereld. Die endless choice (en leveringsgarantie) hebben de bibliotheken gecreëerd met *zoek&boek*. In mijn directe omgeving heb ik al het succes ervan kunnen waarnemen: een kennis die via een bericht in een van de huis-aan-huis-bladen geattendeerd werd op die boekenkast van 35 miljoen, kon nu eindelijk door lid te

worden van de bibliotheek het door haar felbegeerde Ankh-Hermes-boekje uit 1982 lenen.

Klanten laten deelnemen

- De Britse innovatiedeskundige **Charles Leadbeater** werkt in zijn boek *We-think* dat hij op internet met anderen schrijft, zijn 4C-theorie (contribute, connect, collaborate, create) uit. Hij stelt de vraag: 'Moet je je klanten puur als consument blijven zien, of betrek je ze en laat je ze deelnemen?' Volgens hem hebben mensen dankzij internet de mogelijkheid om meer hun creativiteit in te zetten, ook m.b.t. het verzamelen, produceren en uitwisselen van informatie. Ik neem aan dat jij op dit soort visies doelt als jij je afvraagt of mensen wel producerend actief willen zijn. Ik ben van mening dat in dit kader m.n. Delicious-Library-achtige ontwikkelingen alleen al vanuit het oogpunt van die betrokkenheid hierin echt voor ons een functie kunnen hebben. En in die mening word ik nog een keer gesterkt door het lezen van artikelen als 'Een kijkje in andermans bibliotheek. Op netwerksites voor boekenliefhebbers zijn honderdduizenden lezers actief' van **Elske Schouten** in het *NRC Handelsblad* van 9 augustus jl, waarin het gaat over sites als Librarything.com, Anobii.com en Shelfari.com; sites waarop je je eigen boekencollectie kunt beheren en in contact kunt komen met andere lezers. Het Drents Netwerk Bibliotheken heeft in ieder geval een aantal van dit soort ontwikkelingen meegenomen in z'n *Strategisch Plan 2008 – 2011*.

Magische i-Land

- En waarom pakken we de wondere Japanse wereld van het 'magische i-Land' niet op: digitale leesbevordering voor en door jongeren via de mobiele telefoon? Met de Nederlandse hostfunctie voor het opslaan en (kunnen) downloaden van de door jongeren zelf geschreven boeken ondergebracht bij bibliotheek.nl?

Kansen grijpen

Ik geloof in bovengenoemde kansen en mogelijkheden. Laten we ze grijpen, nu, lange voettochten zijn niet nodig en daar hebben we bovendien de tijd niet meer voor. Gewoon: geloof in je (nieuwe) handel - er blijft ook A.D. 2007 dus genoeg over om in te geloven – en verkoop die op de goede

manier. Tijdens de twee strategische beleidskeuzedagen van het Drents Netwerk Bibliotheken voor bestuurders, ambtenaren en bibliotheekmedewerkers vorig najaar werd daarom als derde speerpunt van beleid - naast het provinciebreed verder ontwikkelen van de digitale bibliotheek en het op lokaal niveau inzetten op de functionele verbreding van bibliotheken -, als voorwaarden-scheppend daarvoor 'marketing, marketing, marketing' gekozen.

Henk Sikkema,

Provinciale Bibliotheekcentrale Drenthe, beleidsmedewerker en ambtelijk secretaris Drents Netwerk Bibliotheken.

Reactie WK op " 'De bibliotheek anders bekeken' anders bekeken" anders bekeken

Blijf oplettend: trends zijn nog geen werkelijkheden

Op zijn persoonlijke weblog janmetdekorteachternaam.blogspot.com/ liet **Jan Klerk**, manager backoffice van de Stadsbibliotheek Haarlem, op 21 en 24 augustus 2007 weten het niet in alle opzichten eens te zijn met mijn opiniërende artikel over *De bibliotheek anders bekeken 2* in het augustusnummer van de Nieuwsbrief. Bovendien gaf hij delen van mijn artikel nog eens in eigen bewoordingen weer, bewoordingen waarin ik me niet altijd herken. Maar ik zal daar niet op ingaan, ik beperk me in deze reactie tot een paar hoofdzaken.

Eén van de "Norciagangers"

Jan was één van de "Norciagangers". Hij heeft het erg naar zijn zin gehad in Umbrië: *"Ik ben zelf verstokt atheïst en opgegroeid in een rood nest. De scepsis die Wim voelt bij de Benedictijnse setting voelde ik aanvankelijk ook. Maar ook ik heb de retraite als buitengewoon inspirerend ervaren. De met cultuur en historie beladen omgeving in Umbrië is sowieso al heel indrukwekkend. Het meemaken van de voorbeeldige toewijding en concentratie van de kloosterlingen is een ervaring op zich en het geweldige weer, plezierig gezelschap en de Italiaanse keuken doen dan de rest. Ik denk niet dat we in Dokkum of voor mijn part Bergen aan Zee vergelijkbare resultaten hadden gehaald"*.

Ik ben het met Jan eens dat de resultaten in Dokkum of Bergen aan Zee waarschijnlijk *niet vergelijkbaar* zouden zijn geweest. Ik denk namelijk dat als het gezelschap de hersenen in Dokkum had laten koelen door een stevige Waddenzeewind of in Bergen aan Zee door een frisse Noordzeebries, de resultaten *veel beter*, laat ik zeggen *veel analytischer*, hadden kunnen zijn en dat de bibliotheken er veel meer aan gehad zouden hebben.

En los hiervan vind ik dat bibliothecarissen en bibliotheekdirecteuren retraites in Umbrische kloosters met toegewijde kloosterlingen, mooi weer en lekker eten of wandelingen over eeuwenoude Spaanse camino's maar in eigen tijd moeten doen.

Gelovige atheïst

Jan noemt zichzelf atheïst. Hij gelooft niet in God. Maar waar Jan wel *heel erg* in gelooft is in web 2.0. Hij noemt zich dan ook op zijn blog *Jan Tweepuntnul*. In BibliotheekBlad 16-17/2007 noemt hij zich een *2.0-nerd*. Hij is twee uur per avond bezig met blogs en mail en komt tijd tekort. "Tijd is mijn grootste kwelgeest geworden. Wie dat probleem voor me kan oplossen, ben ik dankbaar". Tja, Jan, misschien moet je er voor kiezen t.o.v. internet een beetje meer kritische distantie in acht te nemen. Misschien moet je je toch maar de *wijze woorden* van **Steve Stevaert**, gouverneur van Belgisch Limburg, enigszins ter harte nemen (zie hierna). Maar ondertussen snap ik wel het aantrekkelijke van web 2.0 (zie na Stevaert).

"Misverstanden"

Volgens Jan berust mijn pleidooi voor lezen en literatuur als de inhoudelijke kerntaak van de bibliotheek, ook al gehouden in het artikel *OBA: nieuwe standaard* in het julinumnummer van de Nieuwsbrief, op "misverstanden":

"En dan ontstaan de misverstanden. Het is volgens mij nooit de kerntaak van bibliotheken geweest om zich louter met boeken en het lezen daarvan bezig te houden. Het woord bibliotheek betekent weliswaar oorspronkelijk boekenverzameling maar dat stamt uit de tijd dat er geen modernere media voorhanden waren. Die oorspronkelijke bibliotheken hadden het doel om lezen en schrijven aan te leren en dat waren toen de belangrijkste randvoorwaarden voor kennisvermeerdering. Verder bevonden zich in de eerste bibliotheken kleitabletten en later papyrusrollen.

Ook interessante informatiedragers. En wie het Unesco Manifest voor de openbare bibliotheek er op naslaat, het wat mij betreft meest gezaghebbend universeel bron-document voor de openbare bibliotheek, komt ook daarin geen eenzijdige oriëntatie op boeken en lezen tegen. Bibliotheken zijn er wel altijd geweest ten behoeve van kennisvermeerdering. Er zijn veel manieren om kennis te vermeerderen. Goed kijken en luisteren hoort daar ook bij. Lezen is zeker een noodzakelijk randvoorwaarde maar tegenwoordig zeker niet langer de enige. En voor wie via lezen zijn fantasie wil ontwikkelen zal toch een brein vol met geluiden en beelden moeten hebben wil die gelezen tekst de nodige associaties kunnen oproepen. Er is ook via onderzoek aangetoond dat 'gamers' over speciale leervaardigheden beschikken die het de groep non-gamers ontbreekt. Ik had hier ook naar het project 'De bibliotheek van 100 talenten' willen verwijzen wat is gebaseerd op de filosofie van de 'Meervoudige Intelligenties'."

Jan noemt lezen "een noodzakelijke randvoorwaarde" voor kennisvermeerdering. Dat ben ik helemaal met hem eens. En volgens mij is het ook de enig echte randvoorwaarde. De Stichting Lezen & Schrijven (bestrijding laaggeletterdheid) laat niet na daar op te wijzen. Daarom noem ik het bevorderen van lezen van boeken, kranten en tijdschriften ook de inhoudelijke *kerntaak* van de bibliotheek. Maar als je iets een kerntaak noemt, wil dat natuurlijk niet zeggen dat er geen inhoudelijke en ondersteunende neventaken zijn. Nergens heb ik geschreven dat de kerntaak de *enige taak* van de bibliotheek is. De kerntaak is de belangrijkste taak. En draai het eens om: is er nog sprake van een openbare bibliotheek zonder het bevorderen van het lezen van boeken, kranten en tijdschriften, kortom: van teksten? Ook ik kijk naar films en luister naar CD's. Ook ik maak gebruik van internet. Ook ik weet dat er meer manieren van kennis verwerven en vermeerderen zijn dan het lezen van teksten. Maar het *aandachtig, rustig en geconcentreerd* lezen van en reageren op teksten is (nog steeds) het belangrijkste middel. Dat kan ook op internet, maar dat eist dan wel heel veel *zelfdiscipline* (zie Stevaert).

User generated content aanbieden?

Los hiervan, zie ik werkelijk niet in hoe de bibliotheek in staat zou zijn de onafzienbare,

alsmaar uitdijende hoeveelheid *user generated content*, met een zeer uiteenlopend kwaliteitsgehalte, verantwoord te ontsluiten en aan te bieden. Heeft de bibliotheek hier de kennis en vaardigheden voor die nog niet elders op internet aanwezig zijn? Moeten we dit als kerntaak zien? Zou de bibliotheek zich hier niet heel erg aan vertillen? Ik zeg niet op voorhand dat de bibliotheek helemaal niets zou moeten doen op dit vlak, maar ik heb grote twijfels.

Tekstueel/visueel

Overigens is het nog maar de vraag of internet voornamelijk een *tekstueel medium* (of eigenlijk ook: meta-medium) blijft of vooral een *visueel medium* wordt (YouTube): een vervanging van de televisie (veel meer *bron van vermaak* dan van kennis en cultuur). Zoals ik al vaker zei, loopt in de informatievergaring en -verspreiding de scheiding amateurisme/professionaliteit of minder/meer gehalte zeker niet parallel met de scheiding digitaal/papier. Veel interessanter is het eens na te denken over de scheiding tekstueel/visueel. Wat betekenen teksten voor de kennisvermeerdering, hoe verweven is de relatie hersenen/kennis/taal/tekst? Vooralsnog heel erg verweven, denk ik, wat niet wil zeggen dat deze nooit zou kunnen veranderen in laat ik zeggen hersenen/kennis/"beeldtaal"/beelden.

Digitaal begin

Vrijwel alle teksten hebben tegenwoordig een digitaal begin. Of ze digitaal (via het scherm) of op papier bij de lezer binnenkomen is niet echt interessant: de gebruiker kiest wat hij zelf het prettigst vindt. En ik ben ervan overtuigd dat veel mensen papier in een aantal omstandigheden nog een hele tijd een prettige manier zullen vinden: de printers maken overuren. En vergeet ook niet: naarmate het internet-, blog- en e-mail-aanbod groeit, krijgt het ouderwetse drukwerk veel meer *attentiewaarde*. Het is heel eenvoudig lijstjes voor- en nadelen van lezen van en reageren op digitale (hyper) teksten en papieren teksten naast elkaar te zetten. En dan na te gaan wanneer het een of het ander de voorkeur verdient. Dit zal overigens per persoon, per bedrijf en per gebruikssituatie verschillen. Het is geen kwestie van of-of, maar van en-en, het is geen kwestie van geloof maar van analyse. Om die reden maak ik voor allerlei diensten gebruik van internet, lees ik blogs, reageer ik er soms op en doe ik mee aan de *forum-*

website *Bibliotheek 2.0*. Maar blijf ik ook teksten op papier lezen en een Nieuwsbrief maken, vooral bedoeld om te printen. En overigens prima ontsloten via Google Mini, op www.directeuren.net.

Informatieovervloed

Jan schrijft: *"Het eerste grondpatroon betreft de verandering 'van schaarste naar overvloed'. In deze tijd is alles in veelvoud aanwezig. Wie herinnert zich de tijden van relatieve schaarste dat iedereen dezelfde radio had (draadomroep), hetzelfde telefoon-toestel etc. en vergelijk dat met de huidige situatie.*

Bibliotheken hadden in die tijd een monopolie op informatieverstrekking. Alle informatie bevond zich in het gebouw. Mensen moesten voor informatie naar de bibliotheek toe. En de tijd dat de bibliothecaris/esse bepaalde wat je wel of niet mocht lezen of inzien ligt ook nog niet zo heel ver achter ons".

Al vele jaren, *ver voor de tijd van het internet*, was het zo dat de groei van informatie exponentieel steeg ten opzichte van het menselijk vermogen informatie op te nemen en te verwerken. Al vele jaren is er sprake van een overweldigende informatieovervloed. Of deze nu een factor 1.000 of een factor 100.000.000 maal dat menselijk vermogen is, maakt dan helemaal niets meer uit.

En hadden bibliotheken *een monopolie* op informatieverstrekking? Hier is volgens mij toch wel een levensgroot misverstand aan de orde dat ik vaker heb gesignaleerd, een soort blinde vlek van bibliothecarissen. De bibliotheek was nooit de kern van de informatievoorziening, is niet de kern van de informatievoorziening en zal die ook nooit worden. Bibliotheken hadden en hebben een *aanvullende functie* op wat de media doen. En bij die media heeft zich internet gevoegd. De meeste media vonden en vinden hun weg *buiten de bibliotheek* om. Juist om die reden moet de bibliotheek kiezen en zich vanuit een visie op haar (mogelijke) rol focussen op kerntaken. Dat betekent: geen dingen doen waar anderen (veel) beter in zijn en geen dingen doen die ook kunnen zonder overheidssubsidie. Ik volg **Bart Drenth** (zie Nieuwsbrief maart 2006) in zijn pleidooi als maatschappelijke kerntaak te zien: mensen enthousiast maken voor kennis en cultuur, mensen zich boven zichzelf uit laten stijgen, "volksverheffing". De bibliotheek moet niet de pretentie hebben alle mogelijke vormen van overdracht van kennis en informatie te

kunnen *coveren*. Wie alle boten tegelijk wil halen, mist ze allemaal. Er zal gekozen moeten worden, er zullen - goed beredeneerd, op basis van analyses - een paar inhoudelijke kerntaken moeten worden vastgesteld.

Bij die inhoudelijke kerntaken horen *ondersteunende* taken. Daar zou internet ("web 2.0" – interactie met de gebruiker) een marketingrol in kunnen spelen.

Ander vaatje

Jan schrijft: *"Aan Google's ambitie om alle informatie inclusief informatie in boekvorm beschikbaar te stellen wordt bijzonder hard gewerkt. En in het huidige tempo zijn ze daar binnen 10 jaar mee klaar. Bibliotheken die in dit Googlegeweld nog een rol van betekenis willen spelen, zullen uit een ander vaatje moeten gaan tappen".* Precies, laat Google doen waar Google goed in is en tap als bibliotheek uit een ander vaatje. Er ontstaat overigens door die Google-activiteiten natuurlijk wel een enorme, nog lang niet uitgekristalliseerde discussie over auteursrechten.

"Veranderingsprocessen"

Jan bespreekt ook de drie andere in de brochure genoemde "veranderingsprocessen". Ik heb daar bewust vraagtekens bij gezet. Trends zijn nog geen werkelijkheden. Trends kunnen ook veranderen of omslaan. Ik pleit er voor oplettend te blijven als bepaalde uitspraken clichématig worden overgenomen. Ik pleit er voor niet alleen op radar maar ook op een kompas te koersen.

Voorschrijven of toerusten

Jan zegt: *"Het veranderingsproces 'van voorschrijven naar toerusten' vind ik een heel belangrijke. Het is belangrijk dat mensen in staat worden gesteld om dingen zelf uit te zoeken".* Kijk, daar ben ik het dan weer helemaal mee eens. Maar het merkwaardige van de anders-bekeken-brochure is nu juist – en daar heb ik ook op gewezen – dat er gepleit wordt voor de bibliotheek als nieuwe "autoriteit" die positie kiest op het gebied van betekenisgeving. Want, zo zegt de brochure, "in een samenleving met een dergelijk grote variëteit aan opvattingen bestaat het risico dat mensen zich structureel aan algemeen geldende regels onttrekken en onverschillig en onverantwoordelijk gedrag gaan vertonen". Als er behoefte is aan "centrale" betekenisgeving, dan zie ik daarin veel meer

een rol voor de ouders, het onderwijs of de media dan voor de bibliotheek. Ik zou net als Jan zeggen: laat de bibliotheek de mensen in staat stellen het zelf uitzoeken. Want de bibliotheek is er nu juist voor om de pluriformiteit te weerspiegelen, om iedereen zijn eigen paradigma's en paradigma-wisselingen te gunnen. De positie van de bibliotheek is om als noodzakelijke aanvulling op de vrijheid van meningsuiting mede te zorgen voor de vrijheid van informatie-verwerving.

WK

"Veel bloggers zouden baat hebben bij een verdragingsmachine"

Het Vlaamse weekblad *Humo* - waar ik al twintig jaar een abonnement op heb - interviewde **Steve Stevaert**, gouverneur van (Belgisch) Limburg en lid van de SP-A (de Vlaamse socialisten). Stevaert was kroegbaas en is als politicus o.a. bekend geworden door het gratis openbaar vervoer in Hasselt en door het *gezellige socialisme*. De interviewer gaat ook in op e-mailen, internet en bloggen. Ik citeer dit deel van het interview (uit *Humo* 24 juli 2007):

HUMO: Schuimt u vaak het internet af?

STEVAERT: "Daar kunnen we kort over zijn: ik steek heel, héél weinig tijd in internet. Om te beginnen zeg ik tegen iedereen dat ik m'n mailbox nooit opendoe. Oké, dat is niet helemaal waar: soms doe ik dat wél. Maar mijn persoonlijke adres hebben maar heel weinig mensen en dat wil ik ook zo houden. Voor je het weet onderhoud je binnen de kortste keren een relatie met vijftig internet-'vrienden' die al je tijd opsloopt. Reken daarbij dat ik nog trager typ dan ik spreek, en je weet hoe laat het is. De gsm heeft de kwaliteit van mijn leven al niet verhoogd: van internet vrees ik zelfs dat het mijn levenskwaliteit drastisch zal doen dalen".

HUMO: Vindt u het jammer dat de edele kunst van het briefschrijven teloor is gegaan?

STEVAERT: "Stuurt iemand mij een brief, dan zie ik tenminste hoeveel moeite hij heeft gedaan: om een kroontjespen te zoeken, één en ander op papier te zetten, een postzegel te gaan kopen... Maar er zijn mensen die je

een mailtje sturen, zogenaamd omdat jij de enige persoon ter wereld bent die hun probleem kan oplossen en dan zie je in één oogopslag dat ze datzelfde bericht ook nog naar 177 andere mensen hebben verstuurd. Geef mij dan maar een goeie ouderwetse brief! Ik ben geen *protocollair type*, maar een brief met de vulpen geschreven weet ik naar waarde te schatten – geparfumeerd hoeft hij niet te zijn".

HUMO: Surft u ook niet graag door cyberspace?

STEVAERT: "Niets menselijks is mij vreemd, ook ik zit wel eens te *tokkelen*. Maar één ding was mij al snel duidelijk: als je voor je computer gaat zitten en je begint te surfen, ben je voor *uren* vertrokken. Want je verdwaalt hopeloos op het internet. Van het ene onderwerp beland je bij het andere, en het is allemaal vreselijk interessant. Ik probeer het bewust onder controle te houden, want anders is het einde zoek".

HUMO: Veel politici hebben tegenwoordig een weblog, een soort dagboek op internet. Zijn dat uw favoriete sites?

STEVAERT: "Nee, want die politieke sites, daar word je mismoedig van, dat is omgekeerde prozac! Vroeger zei ik altijd dat het misschien goed zou een cursus '*Zwijgen in het openbaar*' te geven; nu zouden veel bloggers baat hebben bij een verdragings-machine die hun tekst veertien dagen tegenhoudt. Dat zou veel onheil in de politiek voorkomen".

HUMO: Tot spijt van wie het benijdt is internet niet meer te stoppen. Vreest u niet in snelheid te worden genomen door de jonge generatie?

STEVAERT: "Ik zie dat mijn neefjes en nichtjes veel op hun computer tokkelen, en dat ga ik ze natuurlijk niet verbieden, ik ga echt niet roepen dat ze maar één uur per dag mogen internetten. Voor hen ben ik een *vriendelijke nonkel*, ik zal eerder het gezag van hun ouders ondergraven en zeggen dat ze van mij dag en nacht zouden mogen surfen!" (*lacht*)."

Bibliotheek 2.0: wie tokkelt er mee?

Wat moet of kan de openbare bibliotheek met "web 2.0"? Moet de bibliotheek er iets mee in haar kerntaken, moet de bibliotheek er iets

mee in haar neventaken of moet de bibliotheek er helemaal niets mee? Dat is één van de vele discussieonderwerpen die besproken worden op o.a. de forumwebsite *Bibliotheek 2.0*, te vinden onder <http://bibliotheek20.ning.com/>.

Deze site is in het leven geroepen door **Edwin Mijnsbergen**, informatiespecialist in de Zeeuwse Bibliotheek te Middelburg.

Om de moderne web-2.0.-wereld te leren kennen, heb ik me aangemeld als deelnemer. Tevens een mooie plek om reclame te maken voor de *Nieuwsbrief Nieuw Bibliotheekwerk (NNB)*. Want tja, het is haast niet te geloven, maar er schijnen nog mensen te zijn die digitale teksten *uitprinten* om ze in de trein of thuis op de bank van *papier* te lezen.

Ik raad de lezers van de NNB aan eens een kijkje te nemen op Bibliotheek 2.0. En, als het wat lijkt, zich aan te melden als deelnemer om mee te *tokkelen*.

En om voor de NNB verslag te doen van de bevindingen.

Kan naar wkeizer@soobbozh.nl.

WK

Opinie

Het goede Web 2.0: aantrekkelijk beeld

Web 2.0. is het sociale web. Het is de nieuwe wereld van *internetcommunities and -friends*. En van de *wisdom of the crowds* neergelegd in *user generated content*. Het Amerikaanse weekblad *Time* riep iedereen uit tot *person of the year 2006*: "But look at 2006 through a different lens and you'll see another story, one that isn't about conflict or great men. It's a story about community and collaboration on a scale never seen before. It's about the cosmic compendium of knowledge Wikipedia and the million-channel people's network YouTube and the online metropolis MySpace. It's about the many wrestling power from the few and helping one another for nothing and how that will not only change the world, but also change the way the world changes. The new Web is a very different thing. It's a tool for bringing together the small contributions of millions of people and making them matter. Silicon Valley consultants call it Web 2.0, as if it were a new version of some old software. But it's really a revolution".

Nieuwe mens

Internet creëert een nieuwe mens. De oude, individualistische, kortzichtige *homo sapiens textualis papyrus* wordt vervangen door de nieuwe, sociale, onbaatzuchtige *homo sapiens hypertextualis digitalis*.

Meteen zeggen wat je denkt

Sinds Fortuyn mogen we meteen zeggen wat we denken. Laat die aanmoediging nu net samenvallen met het geweldige instrumentarium dat internet is. Je kunt al tokkelend op het toetsenbord snel zeggen wat je denkt en de hele wereld kan het meteen via het beeldscherm lezen. En, als het niet klopt wat je denkt en dus zegt, dan wordt het dadelijk gecorrigeerd, zodat de zuivere waarheid overblijft.

Daar komt nog bij dat publiceren op internet heel klimaatvriendelijk is. Er hoeven, niet, zoals voor papier, miljoenen bomen voor gekapt te worden.

Optimistisch

Het is een heel aantrekkelijk beeld. Ik snap ook waarom het zo aantrekkelijk is. Wie zou er niet een betere mensheid willen? Het is ook wel typisch Amerikaans-optimistisch. Ik vind de VS in menig opzicht een aantrekkelijk en fascinerend land. Vele nuttige uitvindingen komen er vandaan, internet komt er vandaan. Het Amerikaanse optimisme heeft veel goeds gebracht.

Ik snap ook de aantrekkelijkheid van publiceren op internet. Wie voor het eerst in zijn leven een door hem/haar geschreven artikel in druk in een krant of tijdschrift zag verschijnen, beleefde dezelfde sensatie: het idee dat duizenden mensen je mooi gedrukte tekst kunnen lezen. En op internet kun je het gewoon zelf regelen en kunnen miljoenen mensen je bijdragen raadplegen.

Gamen

En dat is nog maar het begin. Lezen en schrijven van teksten raakt uit, ook op het scherm. *Gamen* raakt in. *Gamers* beschikken over vaardigheden waaraan het de groep *non-gamers* ontbreekt.

De echte nieuwe mens, de opvolger van de *homo sapiens hypertextualis digitalis*, wordt de *homo sapiens ludens visualis digitalis*.

Is het waar?

Zou het allemaal waar zijn? Het Amerikaanse optimisme heeft veel goeds gebracht. Maar, waar het ongefundeerd was, ook veel teleurstelling.

"As for his conviction that the Internet can help re-establish 'an open communications environment in which the conversation of democracy can flourish,' it plays down the more troubling aspects of the Web, like its promotion of rumor and misinformation alongside real information, and its tendency to fuel polarizing, partisan warfare", schreef *The New York Times* naar aanleiding van het boek van Al Gore, *The Assault on Reason*.

"He lambasts television for killing public discourse, then celebrates the internet as its potential saviour. A few minutes online, reading the zealots on either the right or the left, should have been enough to explode that illusion", zei *The Economist* over hetzelfde boek.

Maar dat waren geluiden uit de oude media, en dus *verdacht*.

Er komt een nieuwe, wijzere, betere mens aan, dankzij internet.
Waarheid of illusie?

WK

Rectificatie

In het bericht *Protest tegen verschuiving peildatum 30-min-gemeenten* in de vorige Nieuwsbrief schreef ik dat er met de *Ondersteuningsregeling Basisbibliotheken* 0,86 euro per inwoner gemoeid was. Dit moet zijn: **0,82 euro**.

Verder schreef ik dat de gemeenteraad van Berkelland een motie aannam. De motie is niet door de gemeenteraad aangenomen, maar is er één die door het **college van B en W** is ingestuurd t.b.v. een VNG-vergadering op 12 september.

Colofon

De Nieuwsbrief Nieuw Bibliotheekwerk is een uitgave van de volgende 9 organisaties: PBC Drenthe, Biblioservice Gelderland, Servicecentrum Flevolandse Bibliotheken (SFB), BibliotheekService Centrum Utrecht (BiSC), ProBiblio (Noord- en Zuid-Holland), Zeeuwse Bibliotheek, Cubiss (Noord-Brabant), Bibliotheekhuis Limburg en Vereniging Netwerk van Directeuren (NvD)

De relatie tussen deze 9 organisaties en de redacteur is geregeld in een redactiestatuut.

De Nieuwsbrieven zijn digitaal ontsloten op de website van de Vereniging Netwerk van Directeuren, www.directeuren.net.

Feiten en opinies

"Comment is free, but facts are sacred".

De feiten zijn de feiten. Die behoren zo correct mogelijk te worden weergegeven. Daar mag u mij op aanspreken.

Opinies, van wie dan ook, zijn maar opinies, maar wel beter naarmate ze meer op feiten steunen of althans niet met de bekende feiten in tegenspraak zijn.

Opinies mag u aanvechten. Graag zelfs. De bibliotheekvernieuwing verdient meer discussie in het openbaar. Reacties worden geplaatst als voornaam, achternaam en (indien aanwezig) functie vermeld worden. Ze kunnen worden gemaild aan wkeizer@soobbozh.nl.